

GIÁ BÁN	
ĐỒNG-THÁP	NGOẠI-QUỐC
Hết năm - 1.500	1.500
Sáu tháng - 1.200	1.200
Ba tháng - 1.000	1.000

Mua báo phải trả tiền trước.
Thư và mandat gửi cho
M. TRẦN-DINH-PIHÊN - 41
đường Quảng-cáo, việc riêng
xin thương-giới trước.

TIẾNG-DÂN

CHUYÊN TIỀN CHÁNH
HUYỀN-THUỐC-KHANG

Quản lý
TRẦN-DINH-PIHÊN

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

ĐƯỜNG ĐÔNG-BÀ-HAI

Điện thoại 241 và 243
Quản lý: TIẾNG-DÂN - HAI

Muốn đạt được
mục đích, phải
cần đến phương
pháp.
(Tạp-ngôn)

VIỆC LÀM VỚI MỤC-DỊCH

Trong cuộc sinh hoạt của loài người, sự nhu-yếu rất là phức tạp. Nên người sống trong cuộc ấy, cần phải làm việc. Mà đã làm một việc, tất có đeo một cái hy-vọng theo sau. Mỗi hy-vọng ấy tức là mục đích. Bởi vậy trừ ra một hạng ăn nhơ sống gỏi, việc gì cũng không làm. (gọi là tự-khi), cũng một hạng dụng chỉ làm này, không chút ý thức (gọi là tự-bạo), không nói làm gì; còn ngoài ra ai cũng là người làm việc mà đã làm việc thì có một cái mục đích. Trong trường hợp này mục đích trên lịch-sử, khác nhau chỉ là mục - đích của việc làm tốt xấu hay dở và đạt cùng không đạt mà thôi vậy.

Song le, nói đến mục-dịch, phải biết rộng hẹp hai nghĩa: Ví như đi săn muốn được thịt, đi câu muốn được cá, suy ra một việc gì có một cái mục đích riêng về việc ấy, ấy là nghĩa hẹp. Còn như ở trong một nhà mà muốn cho cái nhà ấy được thanh-vượng, kẻ thì đi cấy, người thì làm thợ, người đi buôn, việc làm khác nhau, song mục-dịch là cốt làm cho nhà ấy được thanh-lợi; lại như đi đường, có một địa-diểm qui-tục nơi thành phố nào, hoặc đi xe hóa, xe điện, xe đạp, hoặc đi xe tay, đi bộ, lối đi khác nhau mà mục đích cốt là tới nơi thành-phố và địa - điểm ấy; như thế là nghĩa rộng, là mục-dịch chung. Mục-dịch việc làm có nghĩa hẹp và rộng như thế. Về nghĩa hẹp thì có lẽ ai cũng đủ rõ, nay xin nói về nghĩa rộng, tức là việc làm khác nhau mà mục-dịch chung thì chung.

Nói về mục-dịch chung thì công việc quốc-gia xã - hội thường đứng về phạm vi chung ấy, vì là việc chung mà không phải là việc riêng của mỗi người hoặc một số người nào. Mục-dịch đã chung mà công việc không phải một người hoặc một số ít người làm, nên toàn cả người trong quốc-gia xã-hội ấy, ai cũng có một phần trách nhiệm, miễn là theo tài lực và địa vị của mình làm hết cái trách nhiệm đang hùn vào một phần trong sự tiến-hành để đạt đến mục-dịch chung kia là được; chứ không phải buộc người khác cũng làm một việc như mình, hoặc là bỏ việc mình làm mà theo như ý kẻ khác đâu.

Kia xem các nước văn-minh kia, công nghệ biết bao nhiêu đường mà công lợi là nơi tổng

hội, chánh-giới biết bao nhiêu dân mà quốc-thị là chỗ đứng chừa; cho đến có hồi trong nước chia phe rẽ phải, tranh nhau rất là kịch-liệt mà có việc đối ngoại thì muốn người một bụng, ngàn miệng một lời, đều vút hẳn các mối thù riêng mà xoay cả ngọn cờ ra một đối ngoại. Trong những việc như thế cái mục đích chung không phải rõ rệt hay sao?

Kỳ-giả nói rộng dài như thế, không phải là « không đau mà rên » đâu, chính là đã thấy ở xã-hội ta ngày nay, phần nhiều đối với việc làm, không nhận rõ cái mục-dịch riêng chung rộng hẹp nói trên, mà thành ra làm đều sai lầm. Vì chỗ sai lầm ấy nên chuyện nhỏ mà phò như chuyện lớn, việc tư mà mạo là việc công; cuộc chơi tặc hát mà tỏ vẻ là ái-quốc hợp-quần, mê-tin phong-tinh mà tán-dương rằng lịch-dân lợi nước. Quốc-dân thì nghĩ những chuyện diên-trở như thế, mục-dịch là để làm gì? Nhưng đó là nói về phương thức chủ-nghĩa ích-kỹ. Đến như những kẻ có chút lương tâm, có thấy cái hiểm-tượng dân nghèo nước khổn, loàn ra chia việc cùng công chung, song vì cái chỗ mục-dịch chung kia thấy không rõ ràng, nhân ý-kiến bất đồng, hoặc vì địa vị có khác, không lấy lòng công-tâm suy xét mà sinh lòng yêu ghét, bẻ theo ý riêng của mình mà chia phe rẽ nhánh, gây ra những chuyện đáng tiếc đáng buồn.

Than ôi! đi trong chiếc thuyền, đương khoảng sóng gỏi gió đập, bờ bên kia còn mù tít ở đâu đâu, mà lại với mũi ganh nhau, mũi với bạn lại vật nhau, cho đến bao nhiêu người trong thuyền ấy, cái cò xô đẩy nhau, thì toàn cả tánh mạng trong cái thuyền ấy sẽ ra thế nào? còn nói gì đến việc tới nơi về bến là cái chỗ mục-dịch chung kia nữa! Nguy hiểm thay mà đáng kính sợ thay là cái hại không thấy rõ cái mục-dịch chung ấy!!

Kinh-thị nói rằng: « Anh em đưa nhau trong vách, mà ngăn sự khinh-dễ bên ngoài. Không-rủ cũng nói rằng: « Không nhận cái giận nhỏ thì hại đến cái mưu lớn ». (弟兄鬭于内, 外侮其侮, 小不忍則亂大謀). Ai là người có để lòng đến tương-tại giống nói, hãy tùy theo năng lực và cảnh địa của mình, lo làm cho hết bốn-phận, đầu làm việc lớn hay nhỏ đều coi như là phải chăm con mắt

VẬN-VĂN

Đạo cảnh đồng
Một mình thơ thần chốn đồng không.
Bến mặt đũa hui ngân cả lòng.
Thương lũ bỏ cây công khổ nhọc.
Ghét đoàn lộn nủ phá lung tung.
Được mưa thêm tốt ba chòm cỏ.
Gặp gió không lay một cột làng.
Nghe nói dào nguyên tim chửa thấy.
Bến gành ta thử hỏi ngư-ông.

T. M.
Lũy thủy
(Quảng - bình)
Trơ trọi nghìn năm dầy lớp Thủy.
Hỏi rằng ai đắp lại ai xây.
Non Mầu một dải cây vôi đỏ.
Sông Lẻ muôn trùng nước lộn mây.
Nguyễn Trãi phân tranh tưởng đã
ch.

Bắc Nam giới hạn đầu còn đắp.
Non Sông cổ tích xưa nay khác.
Chén rượu anh hùng khó nổi khuấy.
Nguyễn-Bường

Viếng đền thờ vua
Tiền-Lý-Nam-Đế
(Làng Daut-hu, huyện Tam-nông,
Hưng-hóa)

Một vùng cây cỏ bóng chiều soi,
Đền Lẻ cho vơ đang giữa trời.
Đất vàng đất đỏ hương khói vắng.
Đất vàng lạnh lẽo đông sương vãi.
Ba đời vua tướng gìn non nước,
Mấy trận can qua giúp giống nòi.
Sử sách ngàn thu gương rạn vỡ,
Con Hồng cháu Lạc ắt ai ơi?

Lãng ngâm
Hỏi trời trời có biết mần rằng?
Sao cuộc phù sinh khéo nhớ nhằng?
Chung đỉnh nắng là vai sắc-sắc,
Giang hồ nhẹ thướt bước thướt thướt.

Vai cầu phong nguyệt ngâm vọng
mạng.

Mấy bức yên hà viết sáo quăng.
Lạt quách cõi trời cho lộn lộn,
Lên phơi cung quăng vớt đi trảng.
Thái-Bình-Lang

Tiền báo

Độc giả ngài nào
còn thiếu tiền
báo, hoặc ít. hoặc
nhiều xin gởi
về cho bản báo
đặng tiện việc số
sách.

TIẾNG-DÂN

vào nơi mục-dịch chung.

Kiểm luận bài này, xin mượn một chứng trong số học: Người đời muốn xét việc gì hoặc học thuyết gì cho xác đáng thì nên lấy số học làm chứng chắc. Theo thuyết việc làm và mục-dịch chung nói trên, như nói số 10 thì 5 với 5 là 10, đã đánh, mà 3 với 7, 2 với 8, 4 với 6, 1 với 9, con số vẫn so le mà cộng lại cũng thành là số 10. Số so le ấy là việc làm có khác nhau mà số « thành » 10 kia tức là mục-dịch chung vậy.
Kim - Sinh

DOLAI

Của loài người
(Tiếp theo)
III. - Người là một thứ động vật xã hội

Cả học thuyết Đại-nhi-Vân thì chúng ta không nên tự khoe mình là cao qui, chúng ta không phải nhờ sức của Thượng-đế sáng tạo ra trong ngày thứ sáu đầu. Loài người chỉ là một thứ động vật tiến bộ và tuấn thực hơn, chỉ là một bộ phận trong sinh vật giới, vậy cũng chịu cái pháp tắc tiến hóa của sinh vật hạn chế. Nhưng trong ấy lại có một vấn đề là: động vật hạ cấp có thể tiến hóa thành động vật thượng cấp thế nào được? Tiến tiến là bình thường loài người, thế nào mà tiến thành loài người văn minh hiện đại?

AI cũng biết rằng phần nhiều động vật nhất là loài động vật ăn cỏ, loài ăn bò, đều là hợp bầy ở lộn với nhau. Các động vật ấy vì sinh tồn mà phải cạnh tranh với nhau luôn luôn không dứt, như kiếm ăn, ngủ nghỉ, truyền chủng đều là những việc cốt làm cho sinh mệnh diễn tục. Song chúng ta không thể nói rằng xã hội là do các động vật tự do kết hợp mà thành, không phải chúng nó nhờ cái lý trí tự kỷ mà biết được hợp quần là có lợi ích mới kết hợp nhau lại để theo đuổi cái sinh hoạt xã hội. Sự thực lại trái hẳn thế. Nhất thiết sự sinh tồn xã hội, không phải lấy ý chí tự do của cá thể mà là cái liên chuẩn mà lại lấy những điều kiện sinh hoạt vật chất (les conditions matérielles d'existence) làm tiêu chuẩn. Để có những điều kiện sinh hoạt vật chất rồi thì các động vật ấy phải kết hợp với nhau (như người ta buổi xưa phải săn da thú mà ăn, một người không thể chống cự lại mãnh thú, bèn phải hợp quần để mưu sinh). Xã hội tức là cái công cụ để cạnh tranh mà sinh tồn, lợi là cái công cụ để thích ứng với tự nhiên hoàn cảnh.

Điều kiện cạnh tranh không đồng nhau thì cái công cụ để thích ứng với tự nhiên cũng không giống nhau, kết quả thành ra cái hình thức tổ chức cùng cái hình thức sinh hoạt của các loài xã hội động vật cũng phải biến hóa. Ta đều biết rằng những loài ong, loài kiến, loài hến, loài hải ly (castor) đều theo cái sinh hoạt xã hội thường (quan hệ sinh hoạt của nó là bộ phận và phân công) ấy là cái hình thức rất cao của xã-hội động vật. Đến như loài người thì thật không có thể lìa bầy ra mà sống một mình được, bường lại thực chưa thấy có loài người sinh tồn cô lập bao giờ. A-ri-ôt (Aristote) đã nói rất đáng rằng: loài người không phải là động vật thường mà là một thứ động vật xã hội (animal social), loài người không những sinh hoạt trong tự nhiên, mà còn sinh hoạt trong xã hội nữa. Từ tiền chúng ta là một thứ động vật giống như loài hến, đời nay sang đời kia, vẫn theo cái sinh hoạt hợp quần cả. Loài người mà có lập thì không có xã hội lại không có sự hiệp trợ trong đồng loại, như vậy thì thành một thứ động vật cô lập, không giúp đỡ nhau, quyết không được có năng lực để tìm kiếm đồ ăn và chống cự mãnh thú, quyết không có được năng lực để duy trì sinh hoạt. Chỉ vì người ta có cái công cụ cạnh tranh tốt hơn các loài động vật khác, tức là sự sinh hoạt xã hội nên

THẾ - LỰC - Y - ĐẠI - LỢI

Ở ĐỊA - TRUNG - HẢI

Một nước mà giàu mạnh là nhờ cái thế lực bành bải của mình. Bởi vậy ngày nay ta thường thấy các nước đua nhau đóng tàu thủy và đánh nhau những hải-quân và những chỗ yếu hiểm cho hải-quân. Mà trong các biển có tàu bè qua lại và nào nhiệt nhất thì biển Địa-trung-hải là địa thế có nhiều phần lợi hơn.

Giáp giới Âu-châu phía Bắc, Á-châu phía đông, đường giao thông cực thế giới với Tân-thế-giới là cũng từ đó. Từ ngày kênh Suez đã đào được, Địa-trung-hải lại giao thông với Hồng-hải rồi với Ấn-độ-đương, nghĩa là sự giao thiệp với Ấn độ, Đông-dương, Chi-na, Nuy-bân cũng do đường ấy.

Vì cái địa thế thống lợi của Địa-trung-hải nên chỉ Ý-dại-lợi mới muốn chiếm phần to lợi quyền trên biển ấy.

Trong bài diễn văn của thủ tướng Mussolini đọc tại đền Venezia ở thành La-mã ngày 27 Octophre năm ngoài thủ tướng có nói: « Cái chinh trị của Ý-dại-lợi về một phương Đông là căn cứ vào những cái nguyên nhân sinh mệnh. Đến độ năm 1950 (hai mươi năm nữa!), khi Âu-châu sẽ trở nên một châu giã nua toát tác, thì chỉ còn có Ý-dại-lợi là nước trãi trãi có thể hành trường cái thế lực của mình một cách hòa bình và Đông-phương; vì Đông-phương chính là cái chỗ đích của các sự biến thiên và điều hòa của Ý-dại-lợi ».

Câu nói của thủ tướng Ý đó không phải là biểu diễn cho lòng hoài vọng của nước Ý sao? Mà cho được thỏa cái lòng hoài vọng ấy, cho được khước trương thế lực ở phương Đông thì chỉ cho bành-chiếm được lợi quyền ở Địa-trung-hải, rồi mượn đường Hồng-hải, một mục tiêu hành đến Đông-phương. Vì muốn đạt cái mục đích ấy nên nước Ý chăm lo khước trương nghề hàng hải. Ở vùng Địa-trung-hải về phía lục Âu thì có ba nước: Tây-ban-nha, Pháp và Ý. Trước kia nghiệp hàng hải của Pháp đã bỏ Ý ở sau xa; thế mà ngày nay Ý đã trỗi trộm muốn đạt cái chính trị của mình và khước trương gần kịp Pháp.

Năm 1898 cái sức đựng lượng thương thuyền Pháp là 973.000 tấn

mỗi phát triển được đến trình độ ngày nay. Cứ xem thế thì loài người là đứng trước hết cả trên các hạng sinh vật, cũng là một thứ động vật thường sinh hoạt trong xã hội đồng loại mà thôi vậy.

Song ta lại thấy có một vấn đề khác phát sinh: xã-hội loài người thế nào để phát triển được đến cái giai đoạn ấy, mà cách tuyệt hẳn với động vật giới? Vì làm sao mà cái động vật có xã hội lộn khác lại không thể phát triển đến trình độ ấy như loài người?

(Còn nữa)
Nguyễn-thị-Thu-Hà

(tonnage), còn Ý chỉ có 442.000 tấn. Thế là năm 1898 thì thương thuyền của Ý không đầy phần nửa của Pháp.

Thế mà qua năm 1914 thì Pháp tăng lên 1.922.000 tấn, mà Ý lại tăng lên 1.430.000 tấn. Thế là Ý đã sớm biến thế lực của hải-thuyền, nên mỗi năm đều tăng thêm hơn Pháp nhiều. Thấy vậy Pháp cũng nổi giầy đóng thêm tàu mong chuộc lại cái thì giờ để mất trước. Nhưng đường lức ấy lại khởi sự cuộc Đại chiến.

Đến ngày nay thì thế nào? Cuối tháng Jun 1930, hải thuyền Pháp tăng lên 3.471.000 tấn, mà Ý lại nhảy lên 3.262.000. Ấy là trước đây 30 năm hải thuyền của Ý chỉ không đầy nửa của Pháp, mà ngày nay coi bộ muốn lên hơn! Từ năm 1898 đến 1930 hải thuyền của Pháp bội lên ba lần rưỡi, mà Ý lại bội lên đến gần tám lần!

Còn đối với toàn cả thế giới mà nói thì cái sức đựng lượng của hải thuyền Pháp năm 1898 là 5 phần trăm của hải thuyền thế giới, mà qua năm 1930 cũng chỉ tăng lên 5,1% mà thôi; còn hải thuyền của Ý cũng trong thời gian ấy từ 23% mà tăng lên đến 48%; thế là Ý đối với hải thuyền thế giới trong khoảng 30 năm Ý tăng lên quá hai nhĩ, mà Pháp đã được tăng trên, đã lấy lại Alsace-Lorraine, đã chiếm cả thêm chỗ này chỗ khác, mà cũng giữ y gần mục đích.

Sự tăng hải thuyền một cách dữ dội như vậy vẫn có nhiều nguyên do, như sự thấp nhập hải quân Trieste, vấn đề bảo hộ mục đích cho hải thuyền, nhưng cái nguyên nhân tối yếu nhất là do chủ nghĩa « pha xít » (fasciste) mà ra, nghĩa là cách cộng tác thân mật của chính phủ với các công ty hàng hải; những công ty này được công chúng trợ trợ để thắng cuộc quốc tế cạnh tranh.

Nay ta thử xem một vài số thống kê về số tàu bè ra vào, và hành khách chuyên chở thì lại càng thấy rõ cái thế lực của nghiệp hàng hải Ý đại lợi.

Năm 1913 số tàu ra vào các cửa biển Ý là 351.111; đến năm 1928 thì số ấy tăng lên 496.084; qua năm 1929 thì tăng lên 496.573. Cũng trong thời gian ấy, số những hành khách ra vào các hải-khẩu Ý tăng từ 3.245.600 lên 9.032.147 và lên 9.264.801. Thế mà gần tất cả toàn số hành khách kỳ (77 đến 98%) đều do tàu Ý chở.

Coi qua các số thống kê trên đó thì thấy Ý-dại-lợi trong vòng 30 năm nay phát đạt về nghiệp hàng hải là dường nào. Nếu Ý cứ theo một mục đích mà tiến hành, thì chắc lời dự đoán của thủ tướng Mussolini « đến năm 1950 Ý-dại-lợi sẽ thành một nước sống sót lại trong các nước Âu-châu ở khu vực tương thế lực và miền Đông Á », sẽ thấy thực hành cũng chưa biết chừng. Ta đứng nên với cho là lời nói kia cần và đáng chú ý.

GIANG-HÀ

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ

JOB

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

VINH

Một chiếc thuyền bị đốt
Hôm 12 Janvier, khi trời đã tối, một chiếc thuyền đánh cá vào đỗ tại Bến Nưa gần Cửa Hội. Chiếc thuyền kia mới vào bến thì 10 người trong thuyền chạy lên đứng trên bờ. Nhìn là đương đương canh gác gần đây, trông thấy thái độ khá nghi, chạy lại bờ vây toàn người ấy. Nhiều người trong bọn họ bắt đầu trốn, có người lại toàn chống cự lại, nên lính là đương đã bắt hết cả 10 người rồi giải về dinh quan Tổng đốc để xét hỏi. Sau khi đã khám xét cẩn thận, quan trên đã truyền lệnh cho đốt thuyền.

Trích B. P.

NGHỆ AN

Tòa Kiểm duyệt bỏ

Một người dân

QUẢNG BÌNH

Sầu ăn má
Vụ mà rùm rộ ở Lệ Thủy và Quảng Ninh bị sâu keo hại không phải là ít. Thù sâu ấy to như con lươn, hình đen có hại cho nhà nông chẳng khác gì thiên tai thủy nạn. Vậy ngài nào biết

cách trừ diệt giống sâu ấy xin bày dạy về cho nông phu, tưởng cũng một việc rất cần ích.

X. X.

Như thế có phải là làm chẳng?
Mới rồi quan phủ mới Quảng-ninh đã đến. Các tổng lý đồng Trung quán đến mừng quan. Lễ bày ra, quan dạy rằng: «Các thầy có lòng tốt như thế tôi rất cảm ơn, song theo phép nhà nước, thì không được nhận lễ bưng tiền bạc. Từ rày sắp lên, các thầy có thể sản gì biếu tôi là quí hơn cả.» Một tổng lý nghe ngài dạy như thế, lạy y, liền lấy số bạc đó ra chợ đóng gạo. Một thùng gạo trắng xanh vào dâng, quan khen rằng: «Tốt, linh, bưng vào...»

X. X.

Chưa kể thêm

Xã Trung người làng Thà, tổng Tungquán là một người giàu có, thóc lúa tiền ruộng, phong lưu một đời chẳng ai sánh kịp. Thế mà trong một năm nay anh ta lại làm chỗ sao huyết cho bọn ăn trộm mà mấy lần nay người ta chẳng biết. Cái bầm bì mặt đó mờ mờ ra, thiên hạ ai cũng lấy làm lạ. Nguyên là tên ăn trộm (người Quảng-trị) mấy lần tuồng hoành ở tại Quảng-ninh, được bao nhiêu đồ đạc cho xã Trung giữ cất rồi chia hai mỗi người một phần. Hai người ăn ở

với nhau rất mực thân thiết. Tháng vừa rồi tên ăn trộm muốn về quê nhà, hỏi xã Trưởng phần chia của nó trong mấy lâu. Xã Trưởng xây mặt sắp lưng, không chịu giao, nói rằng chẳng có cái gì cả. Tên ăn trộm tức giận, chạy đi báo quan, cũng tự nhận mình là quân trộm, ở nhà xã Trưởng. Việc này đã đến của quan rồi, chưa biết sẽ xử ra thế nào. Ở, kẻ ăn không hề người làm không ra, người nghèo đói đi ăn trộm cũng còn có cớ, đến như người giàu có như tên xã Trưởng này mà cũng làm nghề ăn trộm cho chớ! Ấy, ai dám bảo câu tục ngữ: «Mắt cơm mờ mờ, mắt gạo mờ mờ» là đúng!

X. X.

FAIPOO

Số tù chánh trị trong tỉnh

Hiện nay số tù chánh trị (cộng sản, ở tỉnh Quảng-nam gần bốn trăm người, đã giải xuống Fapo để làm hơn một trăm (trong số này có 30 ở Nghệ giải vào) còn bao nhiêu vẫn còn nằm trên tỉnh để dự án.

Chó dữ quá!

Ở trong thành phố Fapo có ông Tây tiệm rượu nuôi một con chó rất dữ, thường ngày ra nằm ở ngã ba, (vì tiệm rượu ở ngã ba ấy), Ai đi ngang qua đó, rồi mà gặp khi nó thấy thì nó đuổi về ngay. Tôi thường đi xe đạp qua đó, trong 10 lần, thì bị nó chụp hết 6, 7 lần. Những người ở gần đó nói rằng: chỉ trừ khi nó ngủ quên, chó thường thường vẫn đuổi người đi qua đó luôn. Ở trong thành phố thì bạn này cảm không được thả chó ra ngoài vì đuổi người ta, sao mà các bác lính đưa xe đi bắt công, mà con chó này nằm trước con mắt, mà không dám động đến nó? Chó ai cũng là chó dữ!!

Người qua đường

Cùng các bạn tri-âm của Khuynh-Diệp

Quyển «Du-Lịch Quảng-Binh» mà Khuynh-Diệp định xuất bản để làm món quà Tết 1931, vì in tại Hanoi xa xôi, chúng tôi chăm nom việc sắp đặt sửa sang không được, lại cố in gấp gáp cho kịp đầu năm Tây, nên sai sót đi nhiều. Đa sai sót là quyển sách mất cả giá trị thời không lẽ cứ để vậy mà đem hiến cho bà con.

Vậy Khuynh-Diệp xin chịu thiệt thòi, đem về Huế in lại hết cả Công việc, nhà in mới bắt đầu làm, lễ ngoài Tết Nam mới xong.

Mong các bạn Khuynh-Diệp biết cho và xin các bạn vui lòng chờ đợi.

KHUYNH-DIỆP cần cáo

QUẢNG NAM

Một điều thất vọng của dân Quế sơn

Năm trước, toàn hạt chúng tôi chung góp được số tiền hơn hai nghìn bạc, lập một cái trường tại huyện lý có đủ năm phòng. Nhà nước bỏ tiền về dạy đến lớp nhì. Học trò khi ấy có đến gần hai trăm. Sau vì không có lớp nhứt, và nhiều lẽ khác... học trò ít dần, nay chỉ còn có 50. Chúng tôi thất vọng lắm.

Năm nay thầy C. được bổ về làm đốc giáo trường này: Thầy C. là người trong hạt, nay được về dạy con em quê nhà, chúng tôi vui mừng khôn xiết, tưởng trường này từ rày khỏi phải đến nỗi hư hỏng. Nào ngờ đâu thầy lại sa đắm vào những cuộc điếm học của con em chót nào. Chúng tôi thất vọng lắm!

QUẢNG NGÃI

Bọc truyền đơn làm gì?

Có vài tên chức việc Thu xã lươn lẹo được một tờ truyền đơn, ông Chánh tổng T. T. V. và ông Hương bộ T. T. H. biểu đốt mà họ cố tình cự kỳ. Mấy người này cũng có chức trách ở tại, rồi đây cũng có ngày họ lừa chỗ mà rã rã ra về cho ai chờ không không, vì đó là cơ hội tốt về đường công danh của họ vậy.

C. D.

Tòa Kiểm duyệt bỏ

Một người dân Bình-sơn lại cáo Linh tuấn sai tới làng những nhiều

Kể từ sau khi ở Sơn Tịnh có biên tỉnh đến giờ, Linh tuấn sai đi canh dò trong hạt Bình-sơn, về một tổng Bình-diễn, ngày một ngày hai. Hễ khi họ đi tới làng nào thì họ bắt làng ấy xuất của làng, mà thiệt điếm cơm nước no say, đến khi đi, họ chỉ trả mỗi người lương một bữa ăn năm xu thôi. Làng nào có nhà u thì họ nói luật nhà nước định như vậy! Nói cho đáng thì mỗi người lính một bữa ăn cũng tới hai hào là ít (vì họ bắt phải đi ăn cho nhiều, gạo cho trắng, lại còn rượu chè nữa) mà chỉ trả năm xu thôi, có thêm vào dân lì phải chi một đôi bữa ăn thì cũng không nói gì, chờ dài đến tháng kia, thì tiền của dân mà chỉ cho họ. Nếu làng nào lý không bằng lòng dọn đãi cơm nước thì họ gia cho là cộng sản nọ kia, làm cho lý hào khấp vì kinh hồn, còn nghĩ gì đến làng nghèo dân khổ. Mà trong

các làng tôi nói trên này chỉ có làng Châu-mơ đông bị thiệt thòi về khoản cơm gạo nhiều hơn 100 lĩ lĩ Đa tạ lại cáo

BẮC-KỲ

Lại một bận đồng nghiệp mới nữa

Ngày 15 Janvier 1931, ở Hanoi một tờ báo mới gọi Thời-báo đã ra đời.

Bản báo có lời chào mừng bạn đồng nghiệp.

T. D.

Ở VĂN-NAM

Hanoi, 16 Janvier. — Có tin rằng hôm 31 décembre ở gần của phía Bắc Văn nam phủ, chính phủ đã cho bắn 4 đảng viên cộng sản bị bắt nay đã được hai tuần: 3 người đàn ông, 1 người đàn bà.

NAM-BY

Việc lỗi thời ở hàng đầu Di-an

Hôm 9 Janvier, anh em làm công trong hãng đầu Di-an (standard-dit) đã nhậu ngất rào. Hồi ra thì vụ bãi công này nguyên nhân vì ông chủ hãng đã năm gạch mà đánh một người làm công bị thương nặng. Thế là cuộc bãi công này là cốt để phản kháng cái chế độ trên đó.

PHÒNG KHÁM BỆNH

THÂN-TRỌNG-PHƯỚC,

thầy thuốc

Bắt đầu từ 20 Janvier 1931 tức là mừng hai tháng chạp ta
Buổi sáng: Từ 9 giờ rưỡi đến 11 giờ rưỡi.
Buổi chiều: Từ 3 giờ rưỡi đến 5 giờ rưỡi.
Tại đường: Gia-long (Ngã Giời), Trước mặt trường Pháp-Việt cũ. HUẾ

MỘT VIỆC MỜ MANG RẤT

CÁN ÍCH TRÊN ĐƯỜNG THIÊN LÝ N° 1

SOCIÉTÉ D'ENTREPRISES DE TRANSPORTS ET DE GARAGES D'AN-NAM (SÉTÉGA) QUINHON kính lời bà con cho quí khách được bay rằng kể từ 1er Décembre 1930 SỞ XE LỬA MIỀN NAM đã giao cho Hãng SÉTÉGA chuyên chở hành khách hàng tư đi xe lửa khoản Saigon-Nhatrang và từ các tỉnh từ Nhatrang-Tourane. Xe chạy bằng động cơ xe hơi (AUTOMOBILES CONDUITE INTERIEURE) chỗ ngồi rộng rãi kín đáo đi cẩn thận, đáng ngày giờ, giá tiền từ Saigon-Tourane xe lửa và xe hơi không quá một xu một cặp số

Sở xe lửa sẽ bán giấy ở các ga từ Saigon-Nhatrang (giấy đi thẳng cuối về cho tới các tỉnh miền Nhatrang-Tourane).

Mua giấy đi suốt (billet direct) thì khỏi phiền phí gì cả. H. tới ga Nhatrang nên hỏi ngay xe SÉTÉGA để được sẵn tại đó thường ngày xe đưa thẳng về nhà trọ. Ở lại đêm ở Nhatrang Quinhon đã có nhà ăn ngủ từ 10, sáng ra lên xe đi đến hai ngày tới Tourane, khổ phải đi đêm hôm khuya khỏa một bụng đói, nguy hiểm tánh mạng. Mỗi khi quí khách giao cho xe SÉTÉGA một vé đi suốt (Billet direct) sẽ được SÉTÉGA miễn tại một số tiền hoa hồng từ một cái đến bảy cái tùy theo khoản đường dài vắng, (giấy đi suốt khoản Saigon-Nhatrang và thẳng Nhatrang-Tourane)

Ở các tỉnh từ Tourane tới Nhatrang đi vào Phanhiệt Saigon SỞ XE LỬA MIỀN NAM cũng giao cho hãng SÉTÉGA bán giấy đi suốt từ chỗ lên xe tới một ga nào ở trung khúc đường Nhatrang-Saigon giá tiền dưới một xu một cây số. Đến Nhatrang cứ trình giấy của Hãng SÉTÉGA đổi qua xe lửa một cách mau chóng để đến. Mỗi vé xe lửa mua tại SÉTÉGA sẽ được hoa hồng từ một cái đến bảy cái, như khoản trên vừa nói.

Bagages từ Tourane-Nhatrang sẽ hơi lấy giá rẻ hơn, trừ cho hành khách hai chục Kilo, còn từ Nhatrang-Saigon phải tính đúng giá của số xe lửa. Suốt dọc đường Tourane-Nhatrang hãng SÉTÉGA có đặt các số đại lý để giao thiệp các việc chuyên chở và bán giấy cho hành khách, vậy mỗi khi hành khách đến tại nơi các Agents SÉTÉGA mà mua giấy thì đừng quên mua một vé xe lửa để đi thẳng đến ga thì đã có người của hãng chỉ về sắp đặt rất tinh tường.

NHỮNG CHỖ ĐẠI LÝ CỦA SÉTÉGA:

NHATRANG NINH-HOÀ VANGIA DAN-THACH TUY-HOÀ TUYAN SONG-CAU TUY-THOUC QUINHON BINH-DINH PHU-CAT PHUMY BONG-SON TAM-QUAN SAHUYNH DUC-PHO MÔDUC QUANG-NGAI CHAUO TAMKY HALAM CHOTUI PAIPO VINH-DIEN TOURANE.

GIỜ XE CHẠY VÀ GIỜ XE ĐẾN NƠI:

Khởi sự đi tại Nhatrang	:	5 giờ sáng, đến Quinhon 5 giờ 15
— Quinhon	:	5 giờ sáng, đến Nhatrang 5 giờ 15
— Tourane	:	5 giờ 1/2 sáng, đến Quinhon 5 giờ 1/2 15
— Quinhon	:	5 giờ 1/2 sáng, đến Tourane 5 giờ 1/2 15

LA DIRECTION

HUYNH-THÚC-KHÁNG CÔNG-TY

Chuyên-trách tập-cổ, vốn 30.800\$300

Hội sở tại Đường Đông-Bà, HUẾ

R. C. TOURANE N° 4

GIẤY MỜI NHÓM ĐẠI-HỘI-ĐỒNG THƯỜNG-NIÊN (1)

Thưa các ngài cổ đông,

Chiều theo khoản 29 trong điều lệ Công-ty, xin mời các ngài đáng 8 giờ sáng ngày chầu-nhất 1er MARS 1931, (tức là ngày 13 tháng giêng năm Tân-Vi) đến nhóm Đại-lập-Động thường niên kỳ thứ tư, tại nhà chụp ảnh TAM-TÂN (Cinema Tam-Tân) ở đường Paul Bert Huế.

ĐỀ MỤC NGHỊ-SỰ:

- 1°) Duyệt sổ năm 1930.
- 2°) Bầu hai viên Hội-đồng kiểm-sát.
- 3°) Vấn đề chia lợi.
- 4°) Việc mới.

Nếu ngài nào bận việc không đi được, thì xin ký giấy uỷ-quyền (theo mẫu dưới đây) cho một vị cổ-dòng khác, thay quyền quyết-định trong khi đến dự Đại-Hội-Động

Huế, le 20 Janvier 1931.

QUẢN-LY

HUYNH-THÚC-KHÁNG

KIEU GIẤY ỦY-QUYỀN

Tôi tên là
cổ-dòng Công-ty Huỳnh Thúc-Kháng, làm giấy này để giao quyền cho một vị cổ-dòng khác là ông
thay mặt tôi quyết-định các khoản trong kỳ Đại-Hội-Động thường niên nhóm ngày 1er Mars 1931 tại Huế.

Ký tên:

1) Giấy này chỉ có giá trị cho người ký, vậy xin các ngài cổ-dòng đi dự hội, nhớ đem theo, để tiện việc ghi tên lúc vào nhóm.

Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường.

Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường.

Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường.

Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường.

Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường.

Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường. Al cũng thích dùng rượu Bách-bồ-vệ-sinh hiệu Tham-Thiên-Đường.

Cách một tuần, ở hàng đó cũng có xảy ra một vụ đình công, dấy lên vì một người cấp rằng Ma-ni người dài một người đàn bà. Rút cuộc chủ hãng phải theo lời thợ mà thôi, cấp rằng làm nhàn và tăng lương cho thợ chút đỉnh. Đến như cuộc đình công lần này thì chưa biết hãng sẽ giải quyết ra sao. Hiện nay thợ vẫn đương nghỉ. (Trung-lập)

Xe hỏa bị đổ
Hôm 13 Janvier, lúc 10 giờ tối, tại chợ Hanoi - Daugai, trên con đường Saigon - Nhatrang, một chiếc xe lửa chở chở 8 va-gông bị đổ úp.
Chỉ có xe ở Dalat đi theo sau nghe tiếng phanh nổ bèn kịp, may mà không bị đụng những va-gông bị đổ mà chỉ rớt xuống đất luôn.
Một người Annam bị thiệt mạng và một người bị thương toàn.

HÀN-VIỆT TỪ-ĐIỂN

Tiếng nước ta xưa nay vốn mượn từ, nhiều danh từ trong chữ Hán. Ngay nay tiếp xúc với văn hóa, các danh từ mới mượn trong chữ Hán xuất hiện lại càng nhiều. Thế mà chúng ta chưa có một bộ TỪ-ĐIỂN để làm tiêu chuẩn khiến thường dân ra cái nạn dùng bậy bừa. Chúng tôi đã cố gắng để ra một bộ sách gọi là HÀN-VIỆT TỪ-ĐIỂN, chủ ý muốn làm cho các danh từ Hán-Việt trong Quốc văn từ này về sau sẽ có cái định nghĩa chính xác để tiện cho những người nghiên cứu Quốc văn. Sách này gồm trên dưới hai vạn rưỡi danh từ (tính cả từ, đây hơn nghìn từ) phân thành từ thường dùng hàng ngày cũng như từ trong các khoa học thuật (chính trị, tôn giáo, kinh tế, pháp luật, xã hội, triết học, văn nghệ, mỹ thuật, toán lý, địa lý, giáo dục, các môn tự nhiên khoa học v.v.), từ danh từ cũ cho đến danh từ mới, sưu tập rất kỹ, không sót một từ nào. Chúng tôi phân từ là các danh từ chuyên môn lời chú thích chữ Pháp để tiện tham khảo. Dùng bộ sách này, người đọc và viết sẽ hiểu hết được ý nghĩa chân chính của từ Hán-Việt, người viết văn sẽ có tài liệu phong phú mà không đến nỗi dùng chữ sai lộn như là bộ sách điển như thế này trong kho sách Quốc văn này.

Chúng tôi đang sắp đặt về sự ấn hành, công việc rất khó khăn, tiền phí tiền nhàn, nếu có từ cao trước cùng đồng bào để mong sự gần gũi, giúp đỡ cho HÀN-VIỆT TỪ-ĐIỂN mau có thể ra đời.

Bắt đầu từ đây chúng tôi đã nhận giấy in và mua và in được có nhiều thì sách mới sớm xuất bản được.)
Hàng tháng 6/100
Hàng năm bán (giấy rất tốt, bia toàn văn chữ in đẹp) 3/100
At gửi tiền mua trước hạn 30 Jule 1931 thì được theo giá đặc biệt sau này:
Hàng tháng: 1/30
Hàng năm: 6/30
Ở xa xin gửi thêm 0/30 tiền cước.
Gửi tiền trước sẽ có biên lai giao lại.
Mandat xin gửi cho tác giả là:

ĐÀO-DUY-ANH
QUAN-HẢI - HUẾ
(Cố in sẵn mẫu in (specimen) sách Từ-điển, ai muốn xem xin viết thư lại và gửi thêm 0/30 tem trả lời.

ĐỘC-OL-LUÂN-ĐÀN

KHÔNG LÀM HẠI AI cũng chưa đủ trả nợ cho bầy được

Ông tuy độc, nhưng không chính đồng bầy, cạp tuy dữ, nhưng không ăn thịt đồng loại. Vật vô tri mà còn biết tình giống nòi như thế, huống chi là người cùng người, mà lại là đồng chủng đồng bào, cũng còn máu mủ con nhà Lạc Long? Thế mà gần đây người ta thường nghe những tiếng: « Miến là không làm hại ai là được », mới thật là lạ cho chừng nào!

Nói cho đúng ra: Từ khi nước ta có cuộc bão-bộ, người nước ra lo việc nước cũng nhiều, những loan loan, tập thuyết (chưa nói trùng trùng), có thường ngày thường phát hiện ra mồi, mà người hướng đàng theo cũng không phải là ít. Nếu cứ như thế mà cố sức gắng công, làm cho đến nơi đến chốn, không vì sự khó khăn mà thôi chí, không vì hoàn cảnh và tình thế bất buộc mà gồng lòng, thì ngày dần thành công, góp gió làm bão, biết đâu công việc lại không thành tựu! Nhưng nào có thể đâu! Bất kỳ công việc gì, mới mót vào, mà đã muốn công được trông ấy kết quả ngay trước mắt. Kịp đến khi hoặc trong ba năm, mà chưa thấy chút chi thành công, thì dằn vặt, hoặc bị thế lực hoàn cảnh xô xai khiến, mà đã vội ngả lòng nản chí, lại đem lòng phản trắc, làm đến bại đám bại nước! Mà cái khởi điểm của những tiếng: « Miến là không làm hại ai là được » là từ đó mà ra vậy.

Nhưng thôi, những bọn sâu dân một nước, như vừa kể trên đây, và những bọn cam lòng tự khi làm khách bàng quan... thì ta không cần nói làm chi. Chỉ như một bọn người thường hay mở miệng ra bàn đến chuyện nói chuyện nước nhà họ... mà bề bề có đến việc chi, thì một nói rằng: « miến là không làm hại ai là được », bề bề cho như thế là xong phận sự là nghĩa làm sao?!

Theo các nhà nhân loại học và xã hội học, thì loài người là gì? - Là một giống động vật biết nói. - Họ bầy để làm gì? - Tức là để giúp đỡ lẫn nhau vậy. Đã có bầy để giúp đỡ lẫn nhau thì không ai có thể riêng bầy ra mà tự sống một mình được. Những điều như vậy trong sự sinh hoạt của người này người khác đều nhờ bầy giúp đỡ cho cả. Một hội cộng minh ăn, từ khi cây cấy cho đến khi thành hội gạo, lớn biết bao nhiêu công phu của nông dân! Cái áo mình mặc, từ khi trồng bông, chăn làm, kéo tơ, đến khi thành lụa thành vải, phải biết bao công sức may dệt! Cái nhà kia, lớn biết bao nhiêu công sức, người nấu gạch, người xây dựng, kẻ tô vẽ, mới có cho mình ở! Suy ra cho đến vật gì cũng như vậy cả.

Cái mối quan hệ liên lạc trong bầy, người này đối với người khác, hoặc trực tiếp hoặc gián tiếp không chừng, nhưng mà không ai là không nhờ cái sức giúp đỡ của bầy cả. Vậy thì công ơn của bầy, cái mối nợ của mình đối với bầy, cái nghĩa vụ mình là phải trả nợ bầy, mà biết trả bao giờ cho xong, sao lại còn nói « hại »? Bầy có ích cho mình mà mình lại không ích gì cho bầy, trở lại làm sâu mọt của bầy, có bời mà không có thêm, ỷ là hại đó vậy.

Cha mẹ sinh con, công nuôi công dưỡng, thì bảo đáp công ơn cha mẹ là cái nghĩa vụ đương nhiên của người con. Con đối với cha mẹ, người đối với bầy người, cái nghĩa vụ cũng như thế cả.

Thử xem như xứ Đông dương này, từ khi đương còn rừng bọ, đầy những độc-xà ác thú, nếu ông cha ta khi xưa mà không biết giúp đỡ lẫn nhau, để khai phá ra, thì có dân mà từ Nam chí Bắc, đất ruộng phì nhiêu, như ngày nay? Lại đôi khi bị quân giặc vô cớ cướp phá, nếu không biết giúp đỡ lẫn nhau, thì có lẽ ông ta cũng cùng chung một số kiếp như Chiêm-lạp, như Chân-lạp rồi, có còn đến đến ngày nay được ngồi yên mà nói rằng « Miến là không làm hại... »?

Chúng ta sinh ra ở trên đời, sống ở trên đời, một phần là nhờ của ông cha để lại, còn một phần là nhờ của xã hội đương thời cung cấp cho mình, cái mối nợ ấy thật là nặng nề ở trên vai chúng ta, thì cái phận sự của chúng ta là phải nghĩ làm sao cho tròn cái bổn phận, cái nghĩa vụ của mình đối với bầy, với xã hội, chứ không phải chỉ ở lấy cái chữ nghĩa độc thiện, mà rằng « không làm hại ai », mà đã

Máy lời thêm tạ

Từ ngày có tin báo PHỤ-NỮ-TÂN-VÂN bị cấm, nhất là sau số báo 82 đã ra rồi, thì chúng tôi nhận được không biết bao nhiêu là thư và dây thép của bạn độc-giả ở các nơi gửi đến chia buồn, lại còn nhiều anh em chỉ em hoặc đem bông, hoặc đem cau đối đến tại báo-quán mà diễn tang là khác. Cái tình của đồng bào quốc-dân đối với tờ báo bất hạnh đã làm cho chúng tôi cảm động vô cùng, chúng tôi không biết sao để đáp cho xứng được.

Đang là chúng tôi phải gởi thư riêng mà cảm ơn, song đang khi bối rối, chúng tôi hãy xin tạm có vài lời đăng lên báo để cảm ơn chung, mong rằng các bạn lượng xai.

Nguyễn Đức Nhuận
Chủ nhiệm Phụ Nữ Tân Văn và CAO THẠCH KHÁNH
tức là Mèo Nguyễn-Đức-Nhuận Chủ-nhiệm Phụ Nữ Tân Văn.
P. S. - Lại có nhiều vị độc-giả mà số tiền mua báo còn dư, bằng lòng để lại cho vô học bổng không đòi thì đáng lẽ chúng tôi phải liệt danh vào hạng Ân-nhân của học sinh nghèo rồi đăng lên báo để biếu đương, song tiếc rằng báo cơ quan của học bổng nay đã chết rồi, còn cậy các bạn khác đăng thì không tiện, vì số Ân-nhân có tới hàng ngàn, đăng không thể xiết. Vậy xin quý vị Ân-nhân cũng niệm tình cho "hâm" ta.

cho là xong cái phận sự... vậy.
Một người bình-dân
L. T. S. - Không làm hại ai chưa đủ trả nợ cho bầy, vẫn có thật như lời người bình-dân đã nói, nhưng ở trong nước ta ngày nay thì hạng người không làm hại ai đã là khá lắm rồi, nhiều hạng người đáng trách hơn nữa kia.

CUỘC XỔ SỐ

Thẻ-dục
Cuộc xổ số này cũng mở sáng hôm qua tại trường Thê-dục. Các số trúng thưởng như sau này: Số 8.180 được một cái xe nhà. Số 314 được 1 cái máy hát. Còn 100 số sau này đều được các đồ vật.

0.805	2.896	4.508	0.958	4.454	3.753
4.040	2.189	3.820	0.995	3.281	4.094
0.930	2.632	1.668	4.117	4.094	4.643
4.500	0.464	1.479	0.300	0.334	1.479
3.609	0.019	1.007	3.258	3.168	0.500
3.816	3.714	2.149	3.823	2.500	0.056
2.838	2.788	4.051	1.821	1.693	4.483
3.837	3.822	4.794	2.830	3.345	1.215
1.129	4.816	0.752	4.990	4.939	3.907
4.122	1.754	1.535	0.660	0.226	0.416
3.922	2.218	2.791	0.577	2.722	0.835
1.898	4.837	0.388	3.617	3.719	2.633
3.261	2.657	1.909	4.801	1.125	3.776
2.712	4.146	3.745	2.01	2.308	3.739
1.506	2.160	3.940	3.524	3.925	3.921
3.258	3.170	2.197	2.014	3.687	4.573
1.421	0.505	1.943	0.331		

Al có vẻ trúng số, đến nhà bà Bạch-Yến ở nhà số 35-phố Hồ-bồ, (Francis Garnier) Hanoi, mà lĩnh thưởng về.

Kính thêm bốn lần trên trọng

Trước khi ông Thomas Hôa thông báo số họa đồ Saigon lộng khen thuốc si lao bỏ tặng hoàn của nhà thuốc Tạo-nhơn-Đường ở 4 Rue de la Gare Hocmon ông đã rằng nhờ thuốc SI lao bỏ tặng hoàn mà ngày nay ông lành chứng bệnh lao nên ông đăng bài tạ ơn ở Báo Công Luận.

Sau khi xem báo Thần Chung thấy lời kính trọng của quan-tri phủ Trần-bình-Thạnh Thưa da-mot ngài nói rằng ngài có bệnh lao tâm nhọc trí hình thể một ngày một ốm, mà đã có dùng nhiều thuốc bô nhưng không kiến-biến, mấy tháng nay mà ngài được khỏe mạnh là chỉ nhờ có món thuốc SI lao bỏ tặng hoàn của Tạo nhơn Đường Hocmon là vậy, ngài cho là linh đơn số ba trong khoản bác thánh dược.

Sau nữa xem (báo Tiếng-Dân) thấy bài đề (kính thêm lời kính trọng) của ông Nguyễn-vân-Chính Bình Trịệu ông cũng nhờ thuốc si lao bỏ tặng mà định hết chứng đau lưng tức ngực mấy năm nay ông khuyên anh em muốn bỏ lao nên dùng thuốc si lao bỏ tặng hoàn, mỗi hộp có một đồng bạc mà có GIÁ TRỊ ĐẲNG BA LẦN xem báo công minh tạ thuốc kỳ tới lấy jam công nhận trong minh tới lấy có chứng lảng trí lại thường hay mệt mỏi ăn ngủ thất thường mới tìm mua mà thử dùng, hơn một tuần lễ coi có thể hiệu quả, tôi dùng luôn tháng nay thì coi bộ bệnh thể tôi định Khương cường, nghĩ ra bao lớn chẳng bao nhiêu, vậy nên nươn số một ít ngổ tỏ lòng cảm ơn hồi sanh chỉ lộ lại tưởng cho người Việt-Nam lại là của nội hóa nghĩ cho công người bác chế được vậy là hay vậy cũ g xứng đáng cho lòng tôi cảm ơn, nên đề thêm là bốn lần trên trọng: gọi là kiến hiến từ từ yên.

Kính tặng
Monsieur Nguyễn-ngọc-Chau
Chargé de l'Ecole de Blanch-Phuoc
GIADINH

VIỆC THÊ-GIỚI A-ĐÔNG

Cái lạnh giết người ở Tàu

Thượng-hải, 12 Janvier. - Trong cả nước Trung-hoa mấy ngày rày hàng độ vẫn lạnh. Và miền Thượng-hải gần thủ phủ xuống đến 25 độ dưới Zero, còn tuyết đổ ở Trung-hoa đã một trăm năm nay chưa bị lạnh đến thế. Vì lạnh quá mà có nhiều người chịu không nổi phải chết.

Lại vì lạnh mà công việc của sở cảnh sát cũng không thể làm việc được nên đã có 12 vụ cướp của băng khi giới nhàn nhíp mà xảy ra trong thành phố.

Các nhà truyền giáo được tha về

Thượng-hải, 9 Janvier. - Vì giám-mục người Ý, và 5 ông cố-đạo, và 5 nhà nữ-giáo sĩ bị bọn thổ phỉ bắt hồi đầu tháng Octobre ở phía Nam tỉnh Giang Tây, nay đã được quân chính phủ thả giải cứu, Các giáo-sĩ đến ngày 11 Janvier sẽ về đến Thượng hải.

Báo tuyết ở Nhật-bản

Đông - kinh, ngày 11 Janvier. - Vết rớt có một trận bão tuyết rất dữ dội ở khắp nước Nhật, nhất là về phía Bắc, ở đây các đường xe lửa bị đứt. Có đến nghìn nóc nhà bị đổ ở Takata; ở chiếc tàu thủy bị đắm và hư hại; tại Mogi, ở người chết đuối; tại Osaka thiếu mất hai người thủy thủ.

Cuộc biến loạn ở Irraouaddy Ấn độ

Rangoon, 9 Janvier. - Có tin cuộc biến loạn ở Irraouaddy đã diễn hết. Cả thảy có 600 người tở. Tình hình Irraouaddy hiện nay đã bình tĩnh lại như trước.

Núi lửa Merapi lại phun lửa một lần nữa

Wellareden, 12 Janvier. - Chiều hôm chủ nhật, núi lửa Merapi lại phun lửa một lần nữa. Không có tin nói có thiệt hại đến mạng người hay không. Chính-phủ thuyền dân những làng gần đấy dời đi.

NHIỀU NGƯỜI BỊ: PHÒNG - TÍCH

Bệnh Phòng-Tích đã ông, dân bà sơ kếm thường hay bị, nhất là từ 25 đến 30 tuổi hay bị lắm, vì cơ thể yếu, vệi ham tình-dục hoặc ăn uống dật nhg hay khi ngủ nằm thg nhng gọi là Phòng-tích. Khi thg nhng, thấy đh hoi, tức ch, tức ngực, cơn không muốn ăn, ăn thì hay ợ thường đau bụng, đau lưng, chân tay mỏi mệt. Bị lâu năm sẽ mất vàng, da bụng dth.

Một bị uống 1, 2 lần, lần 4, 5 lần, uống không uống phat, chứng bệnh ắt thấy dễ chữa hoặc khỏi ngay.

Mỗi lần chữa hai hộp uống, giá: 0y 40

VĐ-DINH-TÂN, 178 hie, Route Lechitray

SAIPHONG.

AN TỬ Kim-tiêu năm 1920

ĐẠI-LÝ TRUNG-KY

HUẾ : HIỆP VINH-VƯƠNG, phố Gia-Lung.

TOURANE : THÁI-VIÊN phố Maudo và NGUYỄN - THỊ - HUỆ phố Đô-hu-Vj.

QUANGNGAI: NGUYỄN-NGỌC-ANH, Thgph Tru. Mộ Đức và CHÉ-HOANG ở Sông và.

NHATRANG: MÔNG-LƯƠNG-THU-QUAN Libraiie.

TAMQUAN: HIỆP ANH ĐỢI-CHUYÊN.

VINH : HIỆP DINH-BUY phố Gare.

DALAT : DINH-VAN-CHAU, Libraiie.

FAIFOO : HOANG - BẮC - VINH 188 phố Pont Japonais.

DONG-HOI : LÁ Quỳnh Commerçant

Khép ba kỳ có Đại-lý hân cả

VĂN-HÓA-LANG

55 14

Nguyễn-văn của Jack London
Giang - hạ dịch - thuật

Chương thứ này
Kỷ từ giao ước
(Tiếp theo)

Lại cũng có thứ thân nhất gan nhn, như là những vị thần đến ăn cắp củi của chủ nó. Mỗi khi có người đến ăn cắp củi gì thì nó có một mực đuổi răn, đến ấy không còn nghĩ nghĩ gì nữa. Vì cái lãnh của nó đã khôn ngoan lại hung dữ nên chủ nó dùng nó vào việc dữ của. Nó lại càng trở nên hung dữ hơn. Thế là con Bạch-nhà đã ký một lĩ giao kèo với loài người: Nó đem cả tự do của nó mà hiến cho người. Người lại cho nó ăn nuôi nó, bấp lữa làm cho ăn nó, và báo độ nó, để cho nó ở chung. Nhưng

lại bình vực thân thể của người, dữ của cho người, làm việc cho người, vâng lời chủ người.

Đến mẹ nó là con Kii, nay cũng hóa ra một vật dữ vậy, nó không nhớ đến nữa. Nó đã từ cái tự do của nó, từ cái nói giống của nó, mà theo người, nay nếu còn gặp mẹ nó, thì cái từ giao kèo kia cũng cảm nó không cho đi theo mẹ nó. Đó là nghĩa vụ của nó đối với vị thần chủ nó. Nhưng trong việc nghĩa không có một lý tình. Nó chưa hề biết tình là gì, thương yêu là gì.

Chương thứ tám
Thú - người da trắng

Bạch-nhà mỗi ngày mỗi lớn, gần bằng, xác to, trong lủ chó đồng lứa với nó không một con nào dám bị, thấy đều khiếp sợ nó. Khi nó lớn năm tuổi thì chủ nó lại khởi sự một cuộc hành trình khác. Trong cuộc hành trình này mỗi khi nghỉ, thì không khỏi có chuyện xung đột con Bạch-nhà với các chó khác. Bầy giờ nó được tự do trả cáit thũ lức trước với các thú gđ

đồng loại với nó mà không biết dưng nó. Nó trở thành một con thú vô địch.

Đoàn Ấn độ cũng là chó đến trên sông Du-công về tuyết mùa hè năm 1898. Ở đó có một cái đến của một công ty lớn. Người Ấn-độ ở đó rất đông, và sự nóng nhiệt không có nơi nào bằng, đó ăn vật dưng cũng nhiều. Người ta kể nghìn đến các xứ này để tìm vàng. Có người đã đi cả năm mới tới, mà còn đi không biết mấy trăm dặm nước. Chả con Bạch-nhà bây giờ thấy vậy mới kiểem pha đh lại. Anh ta sẵn có mấy bao da thú, bao tay và giày đi rết. Vì hy vọng có lãi nhiều nên anh ta mới đi lưc lạc đến các vùng này. Nhưng cái hiện trạng bây giờ lại quá lòng hy vọng nữa. Bý vọng lung lăm là lại một thành hai là cùng, nhưng nay không chỉ một thành hai mà là một thành chục nữa. Anh ta định ở đó suốt cả mùa hè mà mùa đông để kiếm lợi cho nhiều.

Chính trong lúc ấy con Bạch-nhà mới thấy lần đầu những người da trắng. So với bọn Ấn-độ mà nó đã trông thấy, thì thì người này là một giống người đặc biệt, một giống thân lớn hơn. Nó đoán rằng những người này có quyền phép nhiều hơn, vì trong nào của con Bạch-nhà thì quyền phép là liều biếu cho thần thánh.

Khi nó còn nhỏ, mấy cái trại thấy lần đầu, làm cho nó sợ hãi, nay thấy cái nhà tròn cái theo kiểu lều kia, nó cũng đi ờ đến lều. Đó chính là một sự kiện đương cho quyền phép của giống người da trắng này. Cái quyền phép của những người da trắng cao hơn con quyền phép của những người Ấn-độ và cả chủ nó nữa. Đối với những người da trắng thì chủ nó coi nhỏ thua xa, chẳng khác một đứa con nít.

Lúc ban đầu nó còn hồ nghi, chỉ đứng xa mà trông mấy người da trắng. Đến sau nó thấy là chủ ra quá gần chúng, mà không có

sự chỉ xảy ra nên cũng bắt chước lại gần.

Về phần mấy người da trắng cũng chăm ngó nó, và lấy tay chỉ, nói với nhau. Có người đưa tay ra muốn rờ nó, nhưng nó lại nhún rờ rờ, làm chúng không dám rờ đến.

Bạch-nhà cũng biết rằng có một số ít người da trắng độ mười người ở lại xa ấy lâu. Và mỗi 2, 3 ngày thì có một chiếc tàu lớn đi lại chỗ này và ở độ 3, 4 giờ rồi đi. Những người da trắng trên lần bước xuống, một lần rồi lại trở lên. Cái số các người da trắng này luôn như là không hề được; số người da trắng nó trông thấy trong giây lát cũng nhiều hơn tất cả người Ấn-độ mà nó đã trông thấy trong đời nó.

Nhưng người da trắng coi bộ có quyền phép nhiều mà là chó đi theo chúng nó cũng không đáng sợ. Điều đó nó biết trước hết, vì nó không sợ giao thiệp với chúng. Là chó vậy hình dạng đều khác,

còn thì lo con thì nhỏ, con thì thấp con thì cao; lông của chúng cũng khác với nó, và rất nhô. Nhưng con lông sắc trong da. Có một điều này đặc biệt là chúng không biết cần lộn cho nên hình.

Vì con Bạch-nhà đã cư xử thân thiện địch với loài có giống giống chó, vì chúng cứ lilm cách làm hại nó, nên bây giờ không chỉ thích gây chuyện với bầy chó mới đến này. Nó lại thấy chúng hiền lành thì càng khinh bỉ nó càng.

Là chó này lãnh chất thiện tha hiền hậu. Khi giao chiến thì thường hay la lớn và dùng những chứng quanh kẻ nghịch. Chúng chạy đến Bạch-nhà vừa nhảy vừa sủa. Bạch-nhà tránh ra một bên rồi nhấm nháp vài bọt cùi mà ăn, rồi sủa lại cho một cái ở độ rồi bỏ chạy, xúi là chó Ấn-độ ra cắn ỉh.

(Còn nữa)

